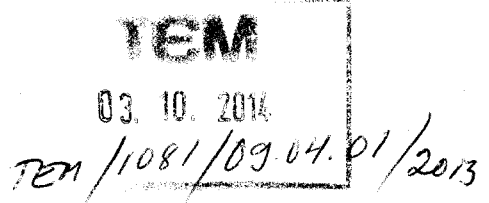

30.9.2014

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖ

PL 32
00023 Valtioneuvosto

LAUSUNTOPYYNTÖ TEM/1081.04.01/2013

**VAASAN SOSIAALI- JA TERVEYSVIRASTON LAUSUNTO ALTTI JA VERTTI –
SELVITYKSISTÄ**

Vaasan kaupunki on ottanut vastaan pakolaisia yli 24 vuotta ja kaupunki ylläpitää kansainvälistä suojelua hakevien vastaanottokeskusta. Vuodesta 2001 lähtien on pakolaisten vastaanottoa koskevan sopimuksen mukainen vastaanotettavien henkilöiden määrä ollut vuosittain 70 henkilöä. 1.9.2014 lähtien voimaantulleeseen uusitun sopimuksen mukaan vastaanotettavien henkilöiden määrä on 40 henkilöä vuosittain. Vaasan kaupunki ei ole ottanut vastaan ilman huoltajaa tulleita alaikäisiä oleskeluluvan saaneita turvapaikanhakijoita.

VERTTI – selvityksessä (Kansainvälistä suojelua saavien muutto vastaanottokeskuksista kuntiin) kuvattu kuntaan muuton tilanne on ollut vuosia vallitseva myös Vaasassa. Vaasaan on muuttanut viime vuosien ajan huomattavasti enemmän kansainvälistä suojelua saavia henkilöitä kuin mitä voimassaolevassa sopimuksessa on sovittu. Kuntaan muuttoa on jouduttu säätelämään selvityksessä mainitulla tavalla eli vähentämällä vastaanotettavien kiintiöpakolaisten määrää.

VERTTI – selvityksessä on lueteltu 8 kehittämissuositusta. Vaasan sosiaali- ja terveysvirasto pitää niitä kannatettavina, koska osittain niiden mukaisesti on Pohjanmaan ELY-keskuksen, alueen vastaanottokeskusten ja kuntien sopimissa käytännöissä jo toimittu.

Vaasan sosiaali- ja terveysvirasto korostaa lausuntonaan kehittämissuosituksista seuraavaa:

- 1) Priorisoidaan ELY-keskusten kuntiinsijoitustyössä kiintiöpakolaisia ja vastaanottokeskuksesta muuttavia haavoittuvia ryhmiä. Haavoittuvilla ryhmillä tarkoitetaan alaikäisiä ilman vanhempia tulleita, kuntoutusta tai muuta terveydenhuoltoa tarvitsevia, yksinhuoltajaperheitä tai muuten vaikeassa asemassa olevia henkilöitä.**

PL 241 65101 VAASA
PB 241 65101 VASA

Käyntiosoite/ Hallinto ja talous
Besöksadress Förvaltning och ekonomi
Sosiaalityö ja perhepalvelut
Socialarbete och familjeservice
Terveyspalvelut, Koti- ja laitoshoido
Hälsovårdsservice, Hem- och anstaltsvård
Laihia Vähäkyrö yhteistoiminta-alue

Puhelin (06) * 325 1111
Telefon (06) * 325 1111

Vaasanpuist. 20 B, 2. krs
Vasaespl. 20 B, 2. vän.
Vöyrinkatu 46
Vörågatan 46
Ruutikellarintie 4, Silveria
Krutkälalrvägen 4, Silveria
Vallinmäentie 43, 66400 Laihia

s-posti: etunimi.sukunimi@vaasa.fi
e-post: förnamn.efternamn@vaasa.fi

fax (06) 325 2323

fax (06) 325 2699

fax (06) 325 1643

fax (06) 325 8202 viite hallinto

Tähän ryhmään tulee lisätä alaikäisenä ilman huoltajaa Suomeen tulleet, mutta kuntaan sijoittumisen aikana jo 18 – vuotta täyttäneet nuoret, jotka ovat kotouttamislaissa mainitun jälkihuollon piirissä. Näiden lasten ja nuorten kuntaansijoituksessa tulee aina huomioida lasten ja nuorten etu sekä se, että heitä ei kuntaansijoitusprosessissa tarpeettomasti siirretä asuinpaikasta ja -kunnasta toiseen, vaan että heille turvataan heti maahantulon jälkeen syntyneiden ihmissuhteiden jatkuvuus ja turvallisuus. Vaasan sosiaali- ja terveystoimi pitää erityisen kannatettavana ja hyvänä ALTTI – selvityksen (Ilman huoltajaa tulleiden alaikäisten turvapaikanhakijoiden vastaanotto ja järjestelmän kehittämistarpeet) suositusta siitä, että tulevaisuudessa ryhmä- ja perheryhmäkodit ovat lähellä toisiaan, ja että ne sijaitsevat samalla paikkakunnalla. Kotouttamislakia tulee myös täsmentää, millä kunnalla on näiden 18 -vuotta täyttäneiden nuorten jälkihuoltovelvoite. Lastensuojelulain perusteella jälkihuoltovelvoite on sillä kunnalla, joka on ottanut huostaan lapsen. Tämä sama velvoite tulisi sisällyttää myös kotouttamislakiin. Nuoren edun mauista olisi se, että jälkihuolto olisi nuorelle subjektiivinen oikeus. ALTTI – selvityksessä sivuilla 28 – 30 kuvattu jälkihuollon järjestämisprosessi ja tuki eivät ole mahdollisia mikäli jälkihuollon tarpeessa oleva nuori kuntasijoitetaan toiseen kuntaan kuin mihin hän on turvapaikkaprosessin aikana ollut sijoitettu.

Lisäksi kunnat, jotka ylläpitävät joko aikuisten / perheiden kansainvälistä suojelua hakevien tai yksintulleiden lasten ja nuorten vastaanottopalveluja, tulisi sitouttaa sopimuksin antamaan kuntapaikka tai palvelut kaikille näistä yksiköistä oleskeluluvan saaville henkilöille ja perheille, mukaan lukien yksin tulleet lapset ja nuoret sekä huolehtimaan heidän jälkihuoltovelvoitteistaan ja kotoutumisen tukemisesta. ALTTI - ja VERTTI - selvitysten suositusten mukaisesti näitä yksikköjä lakkautettaessa ja perustettaessa tämä seikka tulisi huomioida.

Kunnilla tulee kuitenkin olla mahdollisuus ennakoida tulevaa kuntaan muuttoa ja mahdollisesti jollakin tavalla vaikuttaa tai säädellä sitä neuvotteluissa ELY – keskuksen kanssa kuntaan sijoittuvien määrästä, jotta muutto on hallittua ja kotouttamiseen voidaan varata riittävät resurssit.

2) Kunnille maksettavien laskennallisten korvausten taso tulee nostaa vastaamaan kohonneita kustannuksia.

Laskennallisen korvauksen tason nostamisen lisäksi tulisi tarkemmin määritellä mitä kotouttamislaissa ja työ- ja elinkeinoministeriön ohjeessa tarkoitetaan erityisellä tuella ja millaisia kustannuksia sillä voidaan kattaa. Myös lastensuojelun sosiaalityö tulisi olla todellisten kustannusten mukaisesti kunnille korvattavaa erityistukea, ei laskennallisena korvauksena korvattavaa. Lastensuojelun sosiaalityö on viranomaistyötä, joka suurimmassa osassa kunnista on erotettu kotoutumista tukevasta sosiaalityöstä. Lastensuojelun sosiaalityöntekijä on lapsen etua ja lapsen tarpeita tukeva työntekijä, kun taas kotoutumista tukeva sosiaalityöntekijä tukee koko perheen kotoutumisprosessia ja on työskennellyt perheen kanssa jo maahantulosta lähtien. Lastensuojelun piirissä olevat lapset ja perheet tarvitsevat molemmat työntekijät ja käytännössä työtä tehdäänkin parityönä. Laskennallinen korvaus ei näissä tapauksissa kata molempien työntekijöiden palkkakustannuksia eikä muita kotouttamisen kustannuksia.

3) Vastaanottokeskusten perustamista ja lakkauttamista harkittaessa otetaan huomioon myös se, miten keskusten sijainti tukee kuntaansijoitustyötä ja kotoutumisen käynnistymistä.

4) Kehitetään kuntien ja ELY-keskusten sopimuskäytäntöjä ja sopimusten sisältöjä.

Kehittämisehdotukset 3 ja 4 ovat kannatettavia.

5) Vastaanottokeskusmuuttomalli vakinaistetaan ELY-keskusmuuton rinnalle (työryhmän esitysten pohjalta) ottaen huomioon ainakin seuraavat elementit

Vastaanottokeskusmuuttomallia, jolla VERTTI – selvityksessä tarkoitetaan vastaanottokeskuksista suoraa kuntan tapahtuvaa muuttoa, joka ei tapahdu kotouttamislain mukaisesti ELY -keskuksen kautta kuntaan sijoittaen tai sopien, Vaasan sosiaali- ja terveystoimi pitää kannatettavana. On kuitenkin erityisen tärkeää, että maahanmuuttovirasto kehittää valtakunnallista ohjeistusta vastaanottokeskuksille vastaanottokeskusmuutosta ja myös valvoo ohjeiden noudattamista. ELY-keskusten, vastaanottokeskusten ja kuntien tulee maahanmuuttoviraston ohjeiden mukaisesti yhdessä määritellä yhteiset palveluprosessit ja menettelyt vastaanottokeskusmuutoille. VERTTI – selvitykseen sisällytetyt, joko asiakkaan mukana olevat tai kuntaan lähetettävät, siirtotiedot ovat oleellisia tietoja vastaanottavassa kunnassa. Ne tulisi ottaa käyttöön valtakunnallisesti, koska niiden perusteella voidaan kuntaan muuttavien palvelut suunnitella ja järjestää yksilöllisesti ja joustavasti.

6) Kehitetään muuttovalmennusta

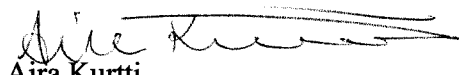
Vastaanottokeskuksesta kuntaan muuttovalmennuksen kehittäminen ja käyttöönotto on hyvä ja kannatettava asia.

8) Kotouttamisen osaamiskeskus kehittää tilastoseurantaa vastaanottokeskusmuutosta ja maahanmuuttajien sekundaarimuutosta

Tilastotiedon saaminen on tärkeää kunnille tulevan muuton ennakoinnin ja palvelujen suunnittelun ja järjestämisen kannalta.

Erkki Penttinen
Perusturvajohtajan po.

Aira Kurtti
Maahanmuuttajatyön johtaja